

LYCOPODIOPHYTA

plavuně, vranečky, šídlatky

milionů let

100

200

300

400

těžiště hlavního rozvoje v karbonu

Lycopodiophyta

Pinophyta

Ginkgophyta

Gnetophyta

Magnoliophyta

Equisetophyta

Polypodiophyta

Lyginopteridophyta

Cycadophyta

„Progymnospermae“

Rhyniové rostliny

návaznost na Rhyniophyta

LYCOPODIOPHYTA

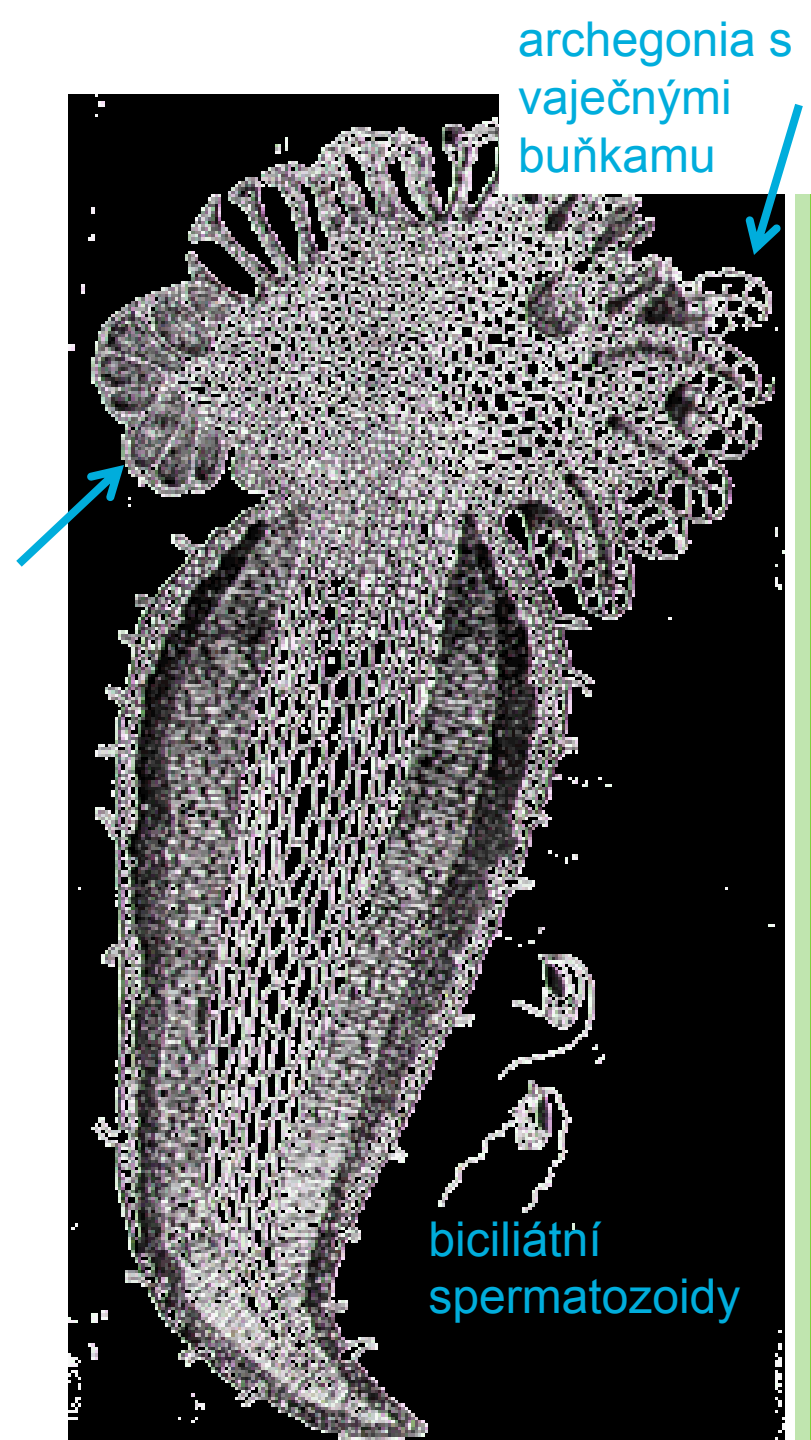
- zelené výtrusné rostliny
- v ontogenezi převládá sporofyt ($2n$)
- tělo rostlinné (cormus) = kořeny, stonek, listy

○ rodozměna:

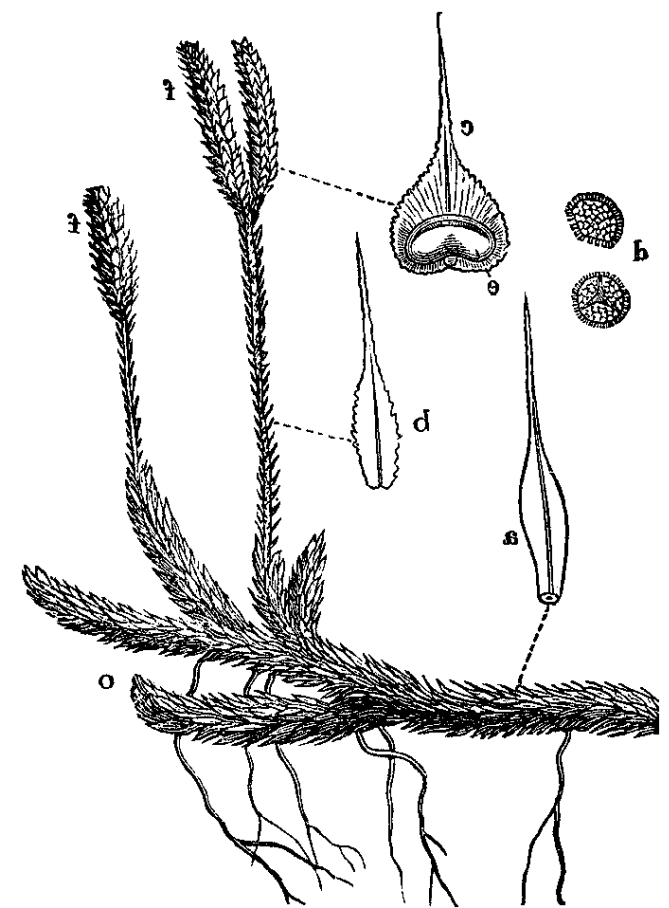
GAMETOFYT (prothalamium, prokel)

- u plavuní **drobný**, většinou **nezelený**, často s mykorhizou, dlouhověký
- v horní části pohlavní orgány
  - archegonia
  - antheridia
- **oboupohlavný**
X
- **jednoplavňný**
  - vranečky, šídlatky
  - **redukovaný**
  - uzavřený ve spoře, krátkověký

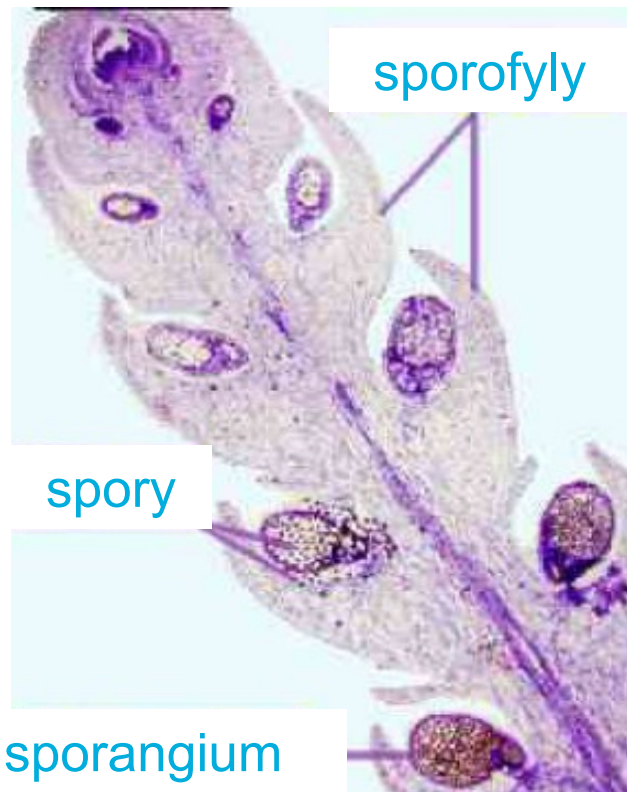

SPOROFYT

- stonek nečlánkovaný
  - vidličnatě větvený
- listy – drobné mikrofyly
  - většinou šroubovitě uspořádané
  - trofofyly – asimilují
  - sporofyly – nesou nebo podpírají spora
často uspořádané do šištic (**strobillus**)
  - trofosporofyly – obě funkce
- pajazýček – **lingula**
  - vranečky, šídlatky
  - emergenčního původu
  - sací funkce při přijímání dešťové vody

SPORANGIA EUSPORANGIÁTNÍ

o izosporická

- ze spory vyrůstá oboupohlavný gametofyt
- plavuně

o heterosporická

- mikrosporangia a megasporangia
- 2 typy spor, ze kterých vyrůstá samčí nebo samičí gametofyt
- vranečky, šídlatky

<i>Lycopodiopsida</i> plavuně	<i>Selaginellopsida</i> vranečky	<i>Isoëtopsida</i> šídlatky
bez linguly	lingula	lingula
izosporie	heterosporie	heterosporie
biciliátní spermatozoidy	biciliátní spermatozoidy	polyciliátní spermatozoidy
samostatný gametofyt	redukovaný gametofyt	redukovaný gametofyt
kosmopolitní	malé areály, hlavně tropy	malé areály, recentní druhotně vodní

LYCOPODIUM CLAVATUM

plavuň vidlačka

odd. *Lycopodiopsida*

triletní izospory

sporofyly

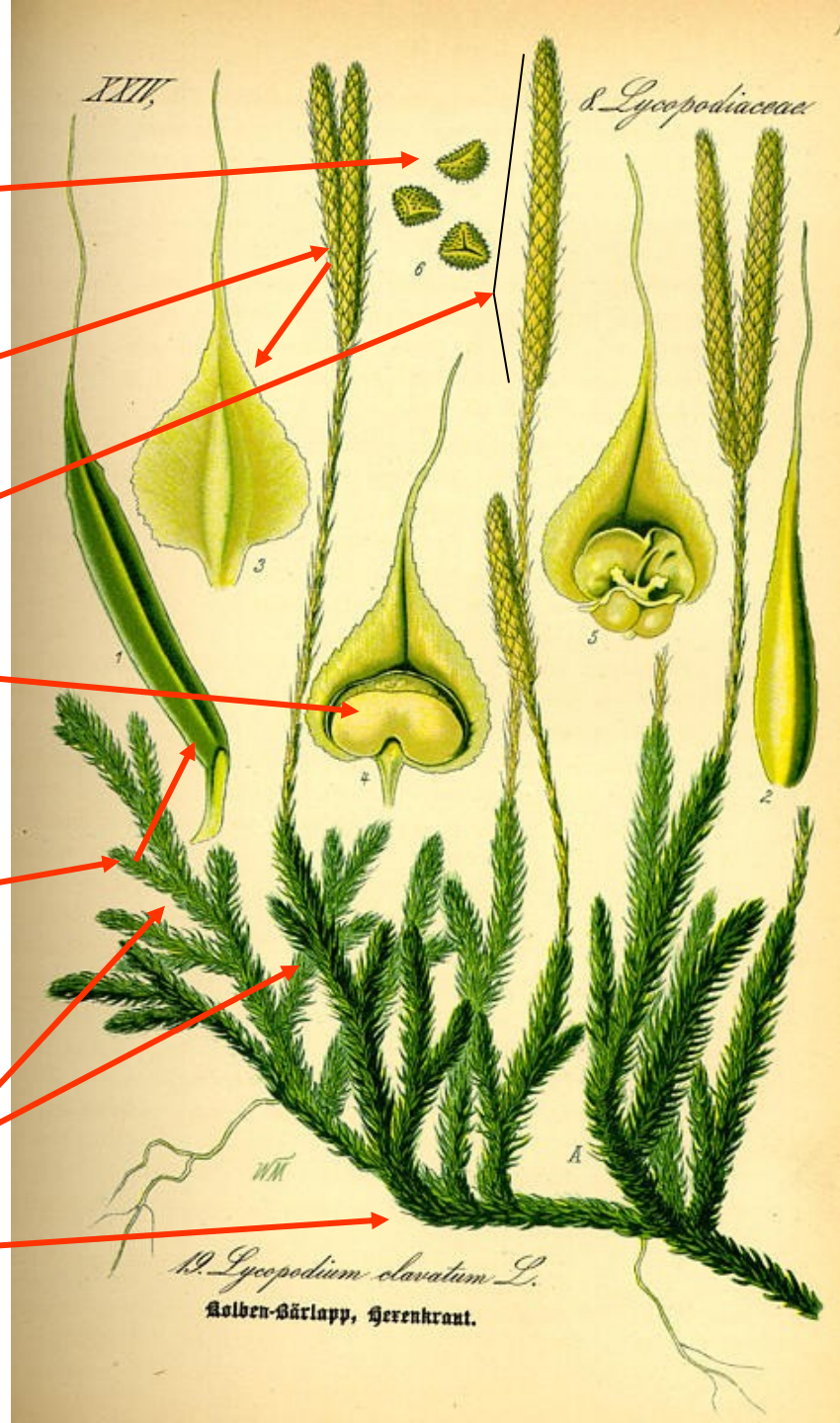
výtrusnicový klas (strobilus)

izosporické sporangium

trofofyly

dichotomické (vidličnaté) větvení

pseudomonopodiální větvení

HUPERZIA SELAGO vranec jedlový, odd. *Lycopodiopsida*

opadavé pupeny

sporangia

trofosporofyly

www.mun.ca/biology

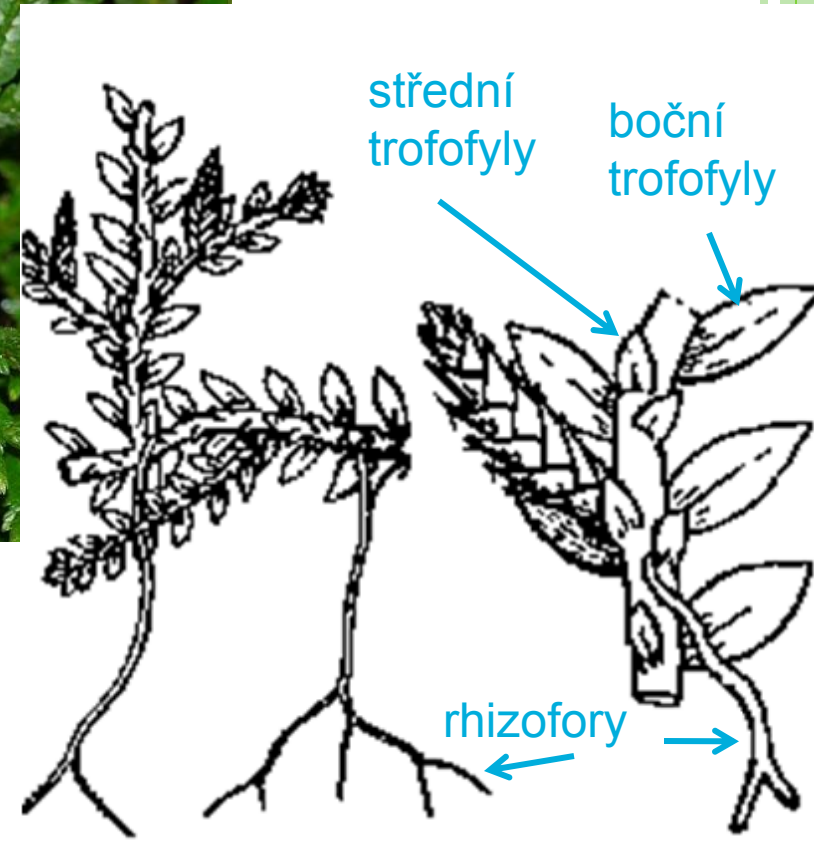

www.floralimages.co.uk/

- u nás roztroušeně v **horských** oblastech, ohrožený druh
- trsnatý vzhled
- rozmnožuje se i **vegetativně** – opadavé pupeny v úžlabí listů

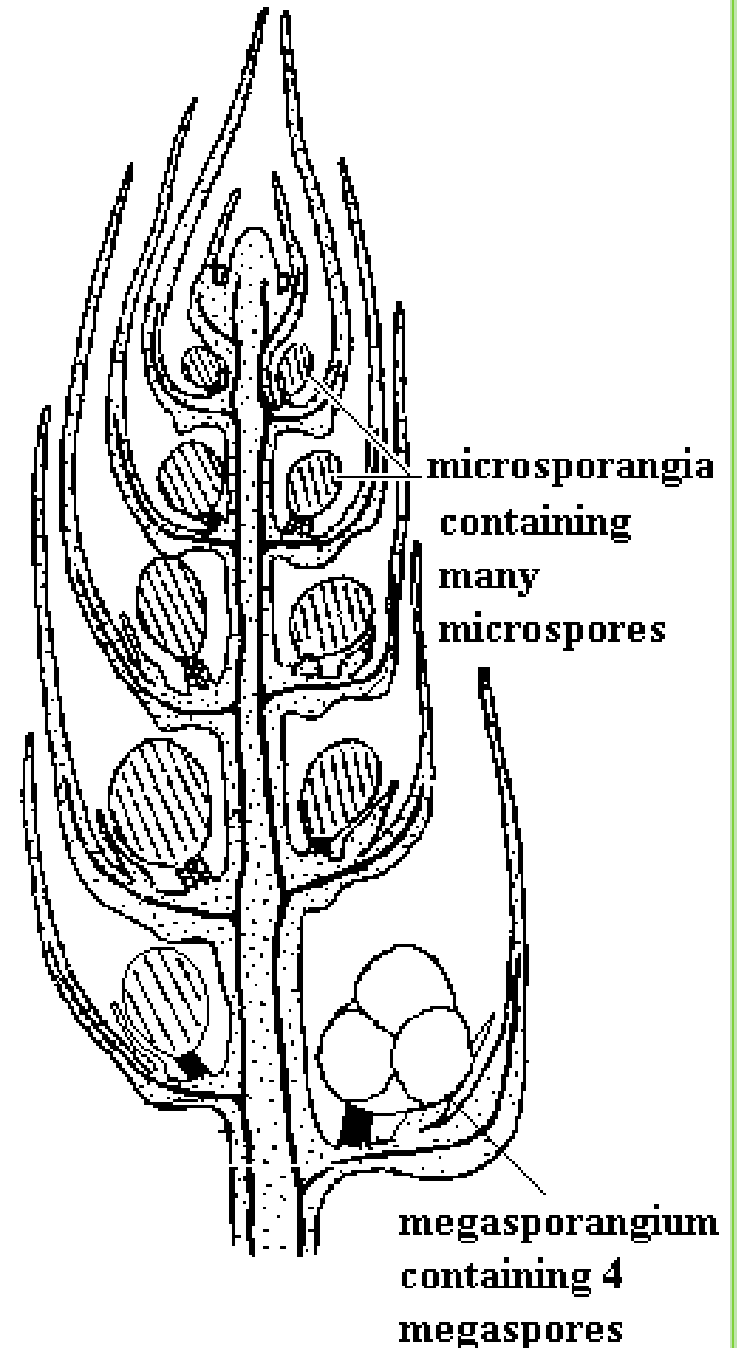

SELAGINELLA MARTENSII, odd. *Selaginellopsida*

- Mexiko, pěstovaný druh

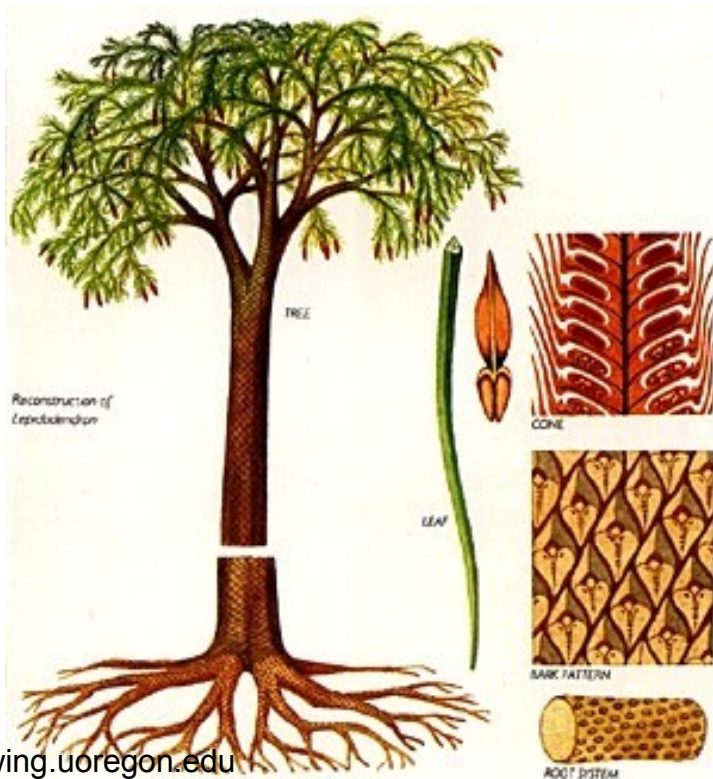
SELAGINELLA PALLESCENS

- Severní a Jižní Amerika

LEPIDODENDRON, odd. Isoëtopsida

- o fosilní, **stromovitý** vzrůst, kmeny až 40 m vysoké a 5 m silné, vidličnatě větvené v horní části
- o **trofofyly** čárkovité, lingulátní, spirálovitě uspořádané, po jejich opadnutí zbyly na kmenu výrazné **kosočtverečné jizvy**
- o na konci větví krátké strobily

ISOËTES, šídlatka, odd. *Isoëtopsida*

- *I. echinospora*

- Plešné jezero

- *I. lacustris*

- Černé jezero

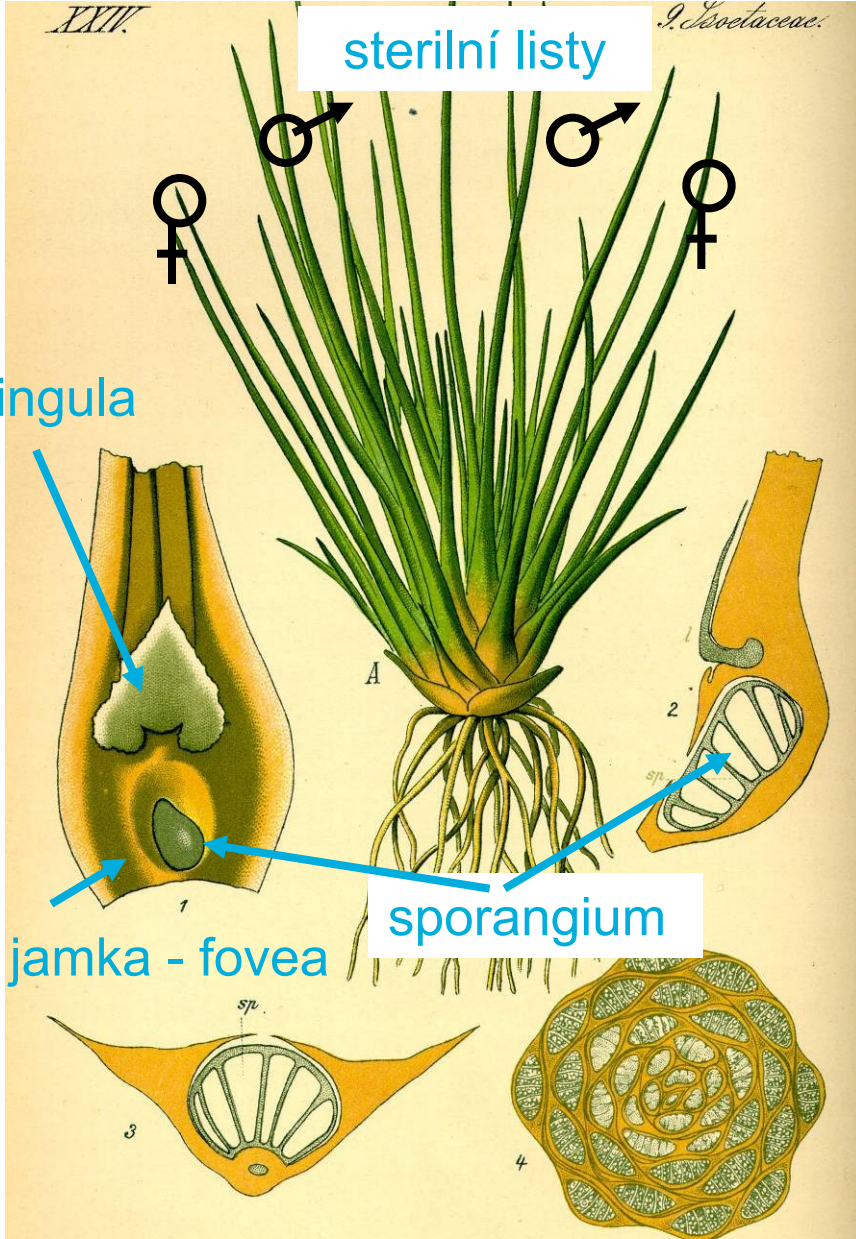
- druhotně vodní

- mírné pásmo, u nás pouze ledovcová jezera na Šumavě

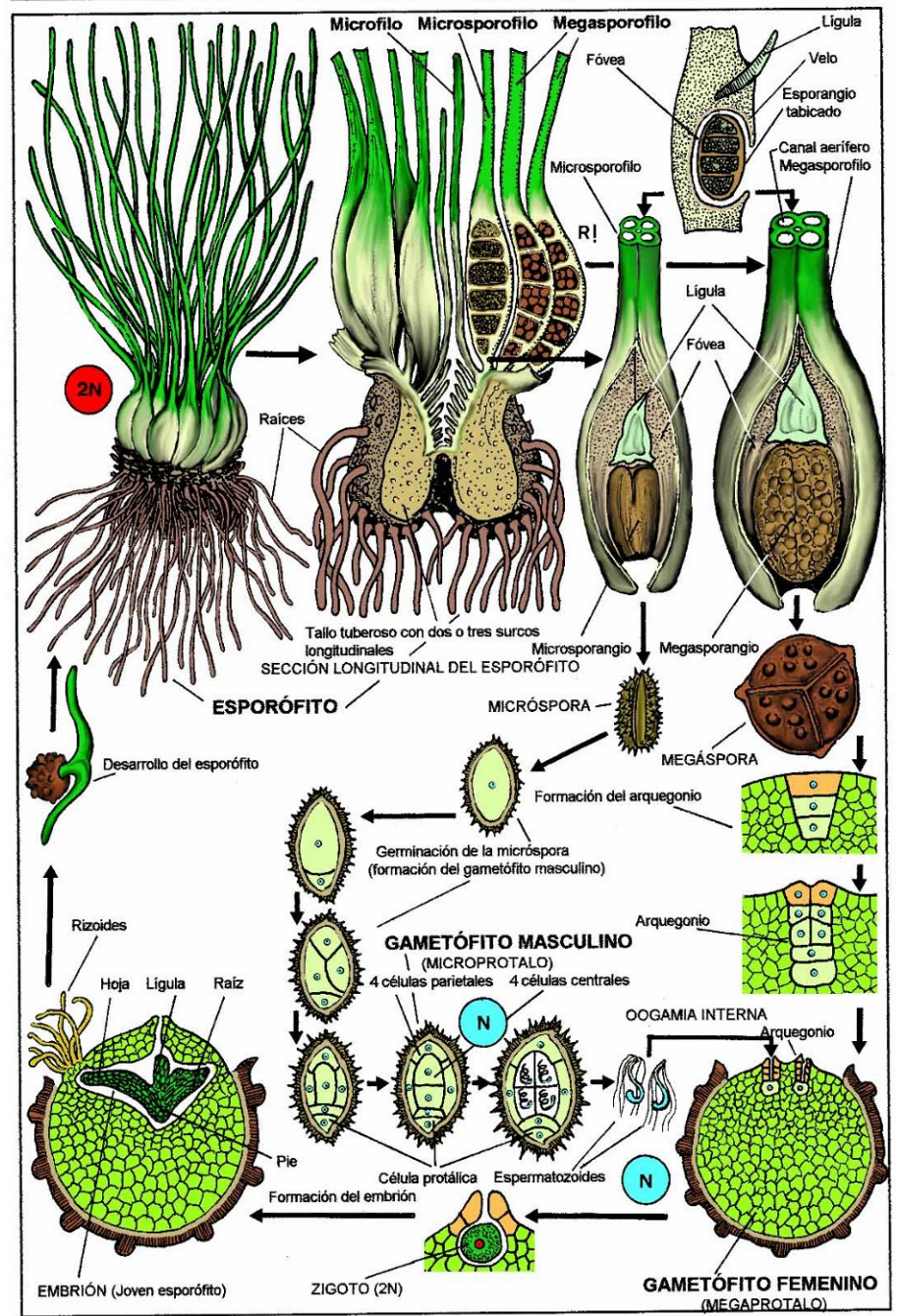

ISOËTES LACUSTRIS

šídlatka jezerní, odd. *Isoëtopsida*

CICLO DE *ISOETES SP.* (Isoetales, Lycopodiophyta)
 DIGENÉTICO HETEROMÓRFICO CON ESPORÓFITO DOMINANTE, DIPLOHAPLOFÁSICO.
 ORGANISMO DIPLOBIÓNTICO y HETEROSPÓREO

ÚKOLY

○ *Lycopodium clavatum*

(plavuň vidlačka)

- habitus
- sporofyl se sporangiem (trvalý preparát, příčný řez, **M**)
- podélný řez strobilem (**M**)

○ *Huperzia selago*

(vranec jedlový)

- habitus

○ *Selaginella martensii*

- lodyha s bočními a středními trofocyty (**B**)

○ *Selaginella pallescens*

- sporofyl s mikrosporangiem a sporofyl s makrosporangiem (**B**)

○ *Lepidodendron sp.*

- fosilie kmene

○ *Isoetes lacustris*

(šídlatka jezerní)

- habitus
- řez listem s mikrosporangiem s mikrosporangii (trvalý preparát, **M**)
- spodní část listu s megasporangiem a lingulou (trvalý preparát, **M**)

